

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/1191/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 214. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és egyes adótörvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXXVII. törvény 146. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint az alkotmányos követelmény meghatározására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az Alkotmánybíróságnál kezdeményezte az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 214. § (1) bekezdése, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és egyes adótörvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 146. § (2) bekezdés Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatát és alaptörvény-ellenességének megállapítását az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (4) bekezdése sérelem miatt. A bíróság kezdeményezte az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések általános és a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt K.27.247/2017. ügyszám alatt folyamatban lévő perben történő alkalmazási tilalmának elrendelését.
- [2] Másodlagosan kezdeményezte a bíróság, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként állapítsa meg, hogy az Art. 214. § (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a Módtv. 2016. január 1 -jei hatályba lépését követően indult adóregisztrációs eljárások során a Módtv.-nyel módosított adóregisztrációs eljárási szabályokat kizárólag a 2016. január 1-jei hatálybalépést követően adótartozással

jogutód nélkül megszűnt gazdasági társaságok vezető tisztségviselői és tagjai vonatkozásában alkalmazandó.

- [3] 1.1. Az indítványra okot adó ügy felperese 2009. április 10. napjától 2011. december 10. napjáig egy gazdasági társaságnak (a továbbiakban: Kft.) volt a vezető tisztségviselője. A Kft-vel szemben 2012. április 12. napján felszámolási eljárás indult, és a Kft. 2014. február 19. napján szűnt meg. Ekkor a társaságnak tízmillió forintot meghaladó adótartozása volt.
- [4] A 2011. évi CLVI. törvény 293. §-a 2012. január 1. napjával módosította az Art-t, mely kiegészült az adóregisztrációs eljárás szabályait tartalmazó 24/C.-24/E. §-okkal. Ennek lényege, hogy az adóhatóság a cégbejegyzésre kötelezett adózók adószámát már nem automatikusan állapítja meg, hanem az adózói előéletet vizsgáló eljárás lefolytatását követően, ha nem állnak fenn a kérelmezővel szemben az Art-ban rögzített kizáró okok. (A jogszabály előre jelzi, hogy ha meghatározott adózói előélettel – viszonylag jelentős adótartozás felhalmozásában közreműködéssel – rendelkező magánszemélyt kísérelnek meg bejelenteni vezető tisztségviselőként vagy a törvény szerinti szavazati joggal rendelkező tagként, akkor az akadályozni fogja az adószám megállapítását.)
- [5] Az adóregisztrációs eljárás során vizsgálandó adótartozás összeghatára 2012. január 1. napját követően – a felperes vonatkozásában – tizenöt millió forint volt, melyet a Módtv. 7. § (1) bekezdése 2016. január 1-jei hatállyal öt millió forintra szállított le.
- [6] 1.2. Egy másik Kft. tagjai személyében 2016. június 6. napján változás következett be, az új egyedüli tag az indítványra okot konkrét ügy felperese lett, amelyről az adóhatóság a változás bejegyzésének napján, 2016. június 15. napján szerzett tudomást. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Adó- és Vámigazgatósága mint elsőfokú hatóság az adóregisztrációs eljárás lefolytatását követően a felperes tekintetében akadály fennállását állapította meg, és harminc napos határidő tűzésével felszólította az adózót ennek elhárítására. A felperes 2016. július 5. napján kérelmet terjesztett elő az adóhatósághoz az Art. 24/D. § (3) bekezdése alapján. Álláspontja szerint az Art. 24/C. §-a a jogviszonya megszűnésekor még nem volt hatályban, a jogalkotó az érintett jogszabály alkalmazását a folyamatban levő ügyekre nem rendelte el. Hivatkozott továbbá arra, hogy érintettség megállapításához az adótartozás összegének a tizenöt millió forintot kellett meghaladnia, mely rendelkezés az adótartozást felhalmozó kft. megszűnésének napján is hatályban volt. Az új, öt millió forintos összeghatár tekintetében álláspontja szerint az a 2016. január 1. napja előtti időszakra nem érvényesíthető.
- [7] Az első fokon eljáró adóhatóság határozatában a felperes kérelmét elutasította. A felperes törvényes határidőn belül fellebbezést terjesztett elő, melyben a kimentéssel kapcsolatos indokait továbbra is fenntartotta. A másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes az alperesi adóhatóság határozatával szemben

közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti keresetet terjesztett elő, melyben kérte az eljáró közigazgatási szervek határozatainak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezését. A felperes keresetének indoklásában arra hivatkozott, hogy az alperes az eljárása során olyan jogszabályt alkalmazott, amely sérti a jogállamiság egyik fontos alkotóelemét, a jogbiztonságot, valamint a visszaható hatály tilalmába is ütközik. A felperes keresetében, valamint a tárgyaláson is kérte a bíróságtól az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését.

- [8] 1.3. A bírói kezdeményezés szerint a felek között folyamatban lévő perben vita tárgyát képezi, hogy a 2016. január 1. napjával módosított Art. 24/C.-24/E. §-ok adóregisztrációs eljárásra vonatkozó szigorított rendelkezéseit a hatályba lépés előtti lezárt jogviszonyokra is alkalmazni kell-e.
- [9] A bírói kezdeményezés – a Módtv. 146. § (2) bekezdésével kapcsolatban – utalt arra, hogy az Alkotmánybíróságnak szükséges állást foglalnia arról, hogy az indítvánnyal érintett rendelkezések „ítélt dolog”-nak minősülnek-e. Az Alkotmánybíróság korábban már a 3045/2017. (III. 20.) AB határozatában alkotmányossági vizsgálat alá vonta a Módtv. 146. § (2) bekezdését, és az alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította. Szintén ezen határozatában az Art. 24/C. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló, az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésévei összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszt, valamint a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására indítványt visszautasította.
- [10] A bíróság szerint – a 3185/2015. (X. 7.) AB határozat Indokolás [23] pontja, a 1620/B/1991. AB határozat (ABH 1991, 972, 973.) és a 4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [13] pontja alapján – nem állapítható meg ítélt dolog fennállta. A bírói kezdeményezés – az Alkotmánybíróság 3045/2017. (III. 20.) AB határozatának (a továbbiakban: Abh.) indoklására – valamint Dr. Stumpf István és Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybírók különvéleményére is utalva – úgy értelmezi az Abh. indoklását, hogy az Alkotmánybíróság az Art. vizsgált rendelkezéseit nem a tiltott visszaható hatály kérdésével hozta összefüggésbe, hanem a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő követelményét vizsgálta.
- [11] A bírói kezdeményezés szerint a konkrét ügy kapcsán az alperes adóhatóság által az eljárása során a felperes vonatkozásában alkalmazott Art. 214. § (1) bekezdése az Alaptörvény B) cikkével összefüggésben a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik. Tény, hogy a Módtv. 146. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy az Art. módosításai 2016. január 1. napjával lépnek hatályba, azaz a hatályba léptetés nem visszaható hatállyal történt, de a módosítással érintett Art. 24/C.-24/E. §-ok rendelkezéseit a jogszabály hatályba lépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazta az alperes és a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik.

- [12] Az Art. 214. § (1) bekezdése nem rendelkezik egyértelműen arról, hogy a hatálybalépést követően indult adóregisztrációs eljárásokban a hatálybalépés előtt adótartozással jogutód nélkül megszűnt gazdasági társaságok vonatkozásában is már a Módtv. alapján módosított, szigorúbb összeghatárokat kell alkalmazni ezen eljárásokban. Tekintettel arra, hogy az adóregisztrációs eljárások során mind magánszemélyeket, mind gazdasági társaságokat súlyos szankciókkal illethet a hatóság, az eltérő jogértelmezésnek már a lehetősége is veszélyezteti a normavilágosság követelményét.
- [13] 1.4. A bírói kezdeményezés szerint bár adóregisztrációs eljárásban az adóhatóság nem büntetőjogi felelősség kérdéséről dönt, az Alkotmánybíróság eddigi joggyakorlatából kitűnik, hogy a visszaható hatályú büntető jogalkotás tilalmát megfogalmazó XXVIII. cikk (4) bekezdésének alkalmazhatóságát nem szorította a szűk értelemben vett büntetőjog területére, hanem tágabban, más büntető jellegű szankciókra is vonatkoztatta, pl. a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában a verseny jogi ügyekre. Az Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában az adószám megállapítását kizáró okok olyan hátrányt okoznak, amelyek a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 52–54. §-ában szabályozott foglalkozástói eltiltás büntetéshez hasonló hatású. A vonatkozó szabályok ugyanis egy évtől tíz évig terjedő időtartamra lehetővé teszik foglalkozás gyakorlásától való eltiltást [Btk. 53. § (2) bekezdés], s foglalkozásnak minősül az is, ha az elkövető gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője [Btk. 54. § a) pont].
- [14] A bírói kezdeményezés szerint figyelemmel arra, hogy a bíróság a Módtv, 146. § (2) bekezdésén túl az Art. 214. § (1) bekezdés alkotmányossági vizsgálatát is kezdeményezi az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben deklarált jogállamiság követelménye és ezzel összefüggésben a visszaható hatály tilalmába ütközés és a normavilágosság követelmények sérelme okán, nem áll fenn az „ítélt dolog” megállapíthatósága.
- [15] A jelen esetben az indítványra okot adó tényállás eltér a 3045/2017. (III. 20.) AB határozatban foglaltakról, ugyanis a felperes vezető tisztségviselői jogviszonya még az adóregisztrációs eljárás 2012. január 1-jei hatályba lépését megelőzően megszűnt.
- [16] Az Art. 24/C. § (2) bekezdése a Módtv. 7. § (1) bekezdésével történt módosításával sérti a visszaható hatályú büntető jogalkotás tilalmát. A bíróság a bírói kezdeményezésben egyetértett *Dr. Stumpf István*, valamint *Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybírók 3045/2017. (III. 20.) AB határozathoz fűzött különvéleményében foglaltakkal, mely szerint a XXVIII. cikk (4) bekezdésének alkalmazhatósága szempontjából önmagában nem az a döntő szempont, hogy formálisan a büntető anyagi jog határozza-e meg a kiszabott szankciót hanem, hogy a szankció tartalmát, illetve hatását tekintve büntető jellegű-e, a büntetőjogi szankciókhoz hasonló következményekkel jár-e (3045/2017. (III. 20.) AB határozat [52]–[54]).

- [17] A bíróság szerint a módosított Art. 241C. § (2) bekezdés hátrányos tartalmú, tartalmát tekintve quasi büntető jellegű szankció alkalmazását teszi lehetővé, tartalmát tekintve a Btk.-ban szabályozott foglalkozástól eltiltással azonos hatályú. Erre tekintettel szükségesnek mutatkozik, hogy a verseny jogi ügyekhez (szankciókhoz) hasonlóan az Alkotmánybíróság az adóregisztrációs eljárásban alkalmazható szankciók tekintetében is alkalmazhatónak ítélje meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését mind az állampolgárok alapvető jogainak védelme érdekében, mind a jogállamiság védelme érdekében.
- [18] A bíróság kezdeményezte azt is, hogy ha az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló indítványt az Alkotmánybíróság elutasítja, akkor az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján az Art. 214. § (1) bekezdése és a Módtv. 146. § (2) bekezdése vonatkozásában alkotmányos követelményt állapítson meg.

II.

- [19] 1. Az Alaptörvény panaszban felhívott szabályai szerint
„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
„XXVIII. cikk (4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”
- [20] 2. Az Art. támadott szabálya szerint:
„214. § (1) E törvénynek a Módtv3.-mal megállapított 24/C. § (2), (13) bekezdését, 24/D. § (1), (3) bekezdését, 24/E. § (1), (4)–(6) bekezdését a hatályba lépést követően indult adóregisztrációs eljárásokban kell alkalmazni.”
- [21] 3. A Módtv.-nek az indítvánnyal érintett rendelkezései szerint:
„7. § (1) Az Art. 24/C. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
(2) Az állami adóhatóság az adószám megállapítását megtagadja, ha az adózó vezető tisztségviselője, cégvezetője, képviselőre jogosult tagja, vagy korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság esetében az 50 százalékot meghaladó mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tagja, részvényese, ilyen mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tag, részvényes hiányában bármely tagja vagy részvényese, egyszemélyes gazdasági társaság esetében a tag vagy részvényes
a) olyan, a 17. § (1) bekezdés b) pontja szerinti más adózó jelenlegi, vagy volt vezető tisztségviselője, cégvezetője, tagja, vagy részvényese, amely
aa) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napján az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 180 napon keresztül folyamatosan fennálló, 5 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 10 millió forintot meghaladó adótartozással rendelkezik, feltéve,

hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi, vagy részvényesi jogviszony az adótartozás folyamatos fennállásának 180. napját megelőző 360. napon, vagy azt követően bármelyik napon fennállt, vagy

ab) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napját megelőző 5 éven belül az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 5 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 10 millió forintot meghaladó adótartozással jogutód nélkül szűnt meg, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi vagy részvényesi jogviszony a felszámolás vagy a kényszertörlési eljárás kezdő napját megelőző 360. napon, illetve azt követően bármelyik nap fennállt, vagy

ac) adószámát az állami adóhatóság az adószám megállapítására irányuló kérelem benyújtásának napját megelőző 5 éven belül az adószám 24/A. § szerinti felfüggesztését követően, vagy a 24/B. § szerint, illetve a 24/D. § (2) bekezdésében, illetve a 24/F. § (6) bekezdésében felsorolt okból, az ott meghatározott eljárásban jogerősen törölte, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi vagy részvényesi jogviszonya az adószám törlését kimondó jogerős határozat meghozatalának napján, vagy azt követően bármelyik nap fennállt,

b) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napján az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 180 napon keresztül folyamatosan fennálló, 5 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 10 millió forintot meghaladó adótartozással rendelkeznek, vagy

c) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napján a vezető tisztségviselői pozíciótól, illetve e foglalkozástól jogerősen eltiltottnak minősül.”

„146. § (2) E törvény 1. §–4. §-a, 6. §–12. §-a, 14. §–39. §-a, 40. § 1., 3–26. pontjai, 41. § 2–6. pontjai, 42. §–53. §-a, 55. §–58. §-a, 60. §–61. §-a, 62. § 2. pontja, 63. § 1. és 3. pontja, 66. §–69. §-a, 73. § *b)* pontja, 74. §–76. §-a, 80. §–81. §-a, 84. §–85. §-a, 89. §–128. §-a, 140. §-a és az 1–2., 4–5. melléklete 2016. január 1-jén lép hatályba.”

III.

[22] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.

[23] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, ítélt dolog áll-e fenn az Abh-ra tekintettel a Módtv. 146. § (2) bekezdését illetően.

[24] Az Abh. alkotmányjogi panasz eljárásban született. Az Alkotmánybíróság Módtv. 146. § (2) bekezdését támadó panaszt – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmével – érdemben bírálta el és azt elutasította.

[25] Az Abh. szerint az alkotmányjogi panasz megfelelt az Abtv. 29. §-ában szabályozott követelménynek. Az Abh. szerint „a panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés elbírálására irányul akkor, amikor az veti fel, hogy az Art. módosított szabálya

alkotmányosan tiltott visszaható hatályú-e.” Az Alkotmánybíróság a visszaható hatály kérdését vizsgálta érdemben a Módtv. 146. § (2) bekezdésénél.

- [26] Az Abh. megállapította, hogy „a Módtv. 146. § (2) bekezdése második fordulata értelmezhető úgy, hogy 2016. január 1-jét követően az adószám megállapítására irányuló kérelemnek akadálya az, ha az adózó vezető tisztségviselője a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül olyan adózó tagja volt, amelynek a csökkentett összeghatárok szerinti adó tartozása állt fenn. A Módtv. 146. § (2) bekezdése nem zárja ki szövegszerűen azt, hogy a módosítás hatályba lépését megelőző 5 éven belüli jogviszonyokra is az Art. módosított és az adózóra a korábbinál hátrányosabb szabályát alkalmazni kell.” Az Abh. szerint „az indítványban kifogásolt rendelkezés által nem sérült alaptörvény-ellenesen a visszaható hatály tilalma, a törvényhely a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra nem vonatkozik, és a hatálybalépése előtti időre kötelezettséget sem állapít meg, kötelezettséget terhesebbé nem tesz, jogot visszaható hatállyal nem von el, illetve nem korlátoz, továbbá jogellenessé nem nyilvánít a hatályba lépése előtti időre valamely magatartást. A jogszabály csupán előre jelzi, hogy ha meghatározott adózói előélettel – viszonylag jelentős adó tartozás felhalmozásában közreműködéssel – rendelkező magánszemélyt kísérelnek meg bejelenteni vezető tisztségviselőként vagy a törvény szerinti szavazati joggal rendelkező tagként, akkor az akadályozni fogja az adószám megállapítását. Valamely tisztség elnyerésének vagy betöltésének feltételeit meg lehet változtatni; ez nem a tiltott visszaható hatály kérdését veti fel, hanem a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idővel hozható kapcsolatba {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[53]}.”
- [27] A fentiek alapján megállapítható, hogy az Abh. a Módtv. 146. § (2) bekezdését a visszaható hatály tilalma elvének sérelmét állító részében érdemben bírálta el, és azt nem tartotta a tiltott visszaható hatályú rendelkezésnek (a határozathoz fűzött különvélemények közül kettő éppen ezt kifogásolta {lásd: Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye [60]}).
- [28] 2. Az Abh. eldöntötte azt a kérdést is, hogy az adóregisztrációs eljárásban az adószám kiadásának megtagadásáról vagy az adószám törléséről hozott döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése alá vonható-e. Az Abh-ban az Alkotmánybíróság megállapította: „az Art. 24/C. § (2) bekezdése az indítványban felhozott érvek alapján nem áll összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével. Az adóregisztrációs eljárás nem a büntető jogalkotás vagy jogalkalmazás területére esik, az adóregisztrációs eljárásban az adóhatóság az adószámról dönt. A panaszt ebben a vonatkozásban az Alkotmánybíróság nem vizsgálta, állandó gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya miatt az indítványt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.” (Indokolás [24])
- [29] A két különvélemény közül az egyik szerint „a módosított – és visszamenőlegesen alkalmazott – tényállást korábban megvalósító indítványozóval szemben pedig –

ugyan áttételesen, a társaságon keresztül, de – lényegét tekintve egy a foglalkozástól eltiltáshoz hasonló, büntető jellegű szankció kerül alkalmazásra.” (Indokolás [55])

- [30] A fentiek alapján megállapítható, hogy Abh. – a különvélemények tükrében is – az Art. 24/C. §-ának módosítását és az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése viszonyát illetően megállapítást tett, és az adóregisztrációs eljárás, továbbá a nullum crimen sine lege elve között nem talált összefüggést.
- [31] 3. Míg a Módtv. 146. § (2) bekezdése a módosítás hatályba lépésének az időpontjáról szól, az Art. 214. § (1) bekezdése azt határozza meg, hogy a hatályba lépett szabályokat kell-e a hatályba lépéskor már folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni. Az Art. e szabálya kimondja, hogy az új előírásokat „a hatályba lépést követően indult adóregisztrációs eljárásokban kell alkalmazni,” vagyis a korábban indult eljárásokban, ha még folyamatban vannak, nem.
- [32] Az Art. eljárási típusú jogszabály. A támadott rendelkezésben nem ismerhető fel tiltott visszaható hatály. A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapít meg kötelezettséget, és nem nyilvánít valamely magatartást jogellenessé. Ha valamely új jogszabálynak visszamenőleges hatálya van, az a jogszabály megjelenése előtt keletkezett jogviszonyok tömegének felülvizsgálatával jár, amely a jogbiztonság alkotmányos követelményét sérti; ilyen előírás nincs az Art. 214. § (1) bekezdésében. Az adóregisztrációs eljárás alkalmazásával nem a megjelenése előtt keletkezett jogviszonyokat vizsgálnak felül. Az adóköteles tevékenységet folytatni kívánó adózó adószám megállapítása végett köteles az állami adó- és vámhatóságnál bejelentkezni. Az új adózó (vagy az adózó tulajdonosának, vagy vezetőjének, vagy képviselőjének személyében beállt változás) bejelentése esik adóregisztrációs eljárás alá. Mindkét esetben a működéshez szükséges, az adószám kiadásában (a változás nyilvántartásban való átvezetésében) testet öltő hatósági hozzájárulás kiadását kötik feltételhez, az adózói előélet vizsgálatával. Az Art. 214. § (1) bekezdése az adóregisztrációs eljárásban bekövetkezett változást csak a hatályba lépését követően indult eljárásokban (új adózó vagy új személy bejelentése) írja elő alkalmazni.
- [33] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott és a Módtv. 146. § (2) bekezdését támadó indítványt – az Abtv. 31. § (1) bekezdése alapján – visszautasította, míg az Art. 214. § (1) bekezdését támadó indítványt elutasította.
- [34] 4. Az Abtv. 46. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. Az Abtv.-nek ez a szabálya az Alkotmánybíróság határozatainak jogkövetkezményei között szerepel. Alkotmányos követelmény meghatározását nem lehet indítványozni. Ezért az

Alkotmánybíróság az alkotmányos követelmény megállapítására irányuló bírói kezdeményezést – az Abtv. 64. § d) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2017. július 10.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [35] A többségi határozat indokolása nagyrészt a 3045/2017. (III. 20.) AB határozatra (Abh.) alapoz. Ehhez különvéleményt írtam – mint ahogy arra az indokolásban kifejezetten nevesítetten a jelen ügyben indítványozó bíró érvelése több helyen hivatkozik –, amelybe foglalt álláspontomat továbbra is fenntartom. Az Abh.-ba foglalt elutasítást követően ugyanazon összefüggésekben kezdeményezett új vizsgálat *res iudicata* akadályba ütközik attól függetlenül, hogy az előző vizsgálat eredményével nem értettem egyet. Ez alapján a rendelkező rész 2. pontjába foglalt visszautasítással kapcsolatban nincs kifogásom.
- [36] A rendelkező rész 1. pontjába foglalt elutasítást azonban két okból is aggályosnak tartom. Egyrészt, a bírói kezdeményezés a B) cikk alapján a jelen ügyben a normavilágosság sérelmére hivatkozással is kérte az Art. 214. § (1) bekezdésének vizsgálatát. Ezt az összefüggést a többségi határozat nem bírálja el [ld. III. 3. pont], tehát a döntés hiányos.
- [37] Másrészt, az Art. 214. § (1) bekezdését az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével összefüggésben kizárásos alapon a többségi indokolás III. 3. pontja bírálja el. Az Art. 214. §-át az Abh. nem vizsgálta, de a különvéleményben utaltam rá, hogy be kellene vonni a vizsgálatba, és hogy többféle értelmezése is lehetséges: „[a]z Art. vonatkozó szabályai nem mondják ki kifejezetten, hogy a hatálybalépést követően indult adóregisztrációs eljárásokban a hatálybalépés előtt adótartozással jogutód nélkül megszűnt gazdasági társaságok vonatkozásában is már a Módtv3. által megállapított

szigorúbb összeghatárokat kell alkalmazni, ezért álláspontom szerint az ezzel ellentétes értelmezés is lehetséges. És ez utóbbi, megengedőbb értelmezés van összhangban az Alaptörvénnyel, mert ha elfogadnánk, hogy az Art. érintett rendelkezéseinek az előbbi a normatartalma – ahogy a jogszabályt az adóhatóság is értelmezte és alkalmazta –, az lényegében visszaható hatályú hátrányos (büntető jellegű) jogalkotásnak minősülne.” A többségi indokolás anélkül utasítja el az Art. 214. § (1) bekezdésére vonatkozó indítványt, hogy állást foglalna arról, hogy a megengedőbb vagy a szigorúbb értelmezést kell választani. Ha a megengedőbb értelmezés lehetséges, akkor erre alapítható elutasítás, viszont ezt a körülményt álláspontom szerint alkotmányos követelményben vagy legalább az indokolás szintjén ki kellett volna mondani. Ha csak a szigorúbb értelmezés lehetséges a törvény megfogalmazása alapján, akkor viszont a rendelkezés álláspontom szerint a visszaható hatályú (büntető) jogalkotás tilalmába ütközik.

Budapest, 2017. július 10.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró